

Nr 31

Utlåtande med anledning av väckta motioner om utredning rörande behovet av lokaler och utrustning för virologiska undersökningar vid statens veterinärmedicinska anstalt.

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 189 av herr *Larsson, Sigfrid, m. fl.* och II: 452 av herr *Nilsson* i Göingegården *m. fl.* har yrkats, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om en skyndsam utredning rörande behovet av lokaler och vetenskaplig utrustning för virologiska undersökningar vid statens veterinärmedicinska anstalt.

Beträffande det närmare innehållet i motionerna torde utskottet få hänvisa till dessa. Här torde endast få nämnas, att motionärerna erinrat om att anstaltsstyrelsen i sina anslagsframställningar för budgetåren 1947/48—1955/56 anhållit om erforderlig medelsanvisning för tillbyggnad av anstaltens institutionsbyggnad, varvid anstaltsstyrelsen beträffande byggnadskostnaderna kunnat åberopa av byggnadsstyrelsen framlagda beräkningar. Beräkningarna grundade sig på byggnadsstyrelsens förslag den 5 december 1946, vari för ifrågavarande tillbyggnad begärdes ett anslag av 580 000 kronor.

Över motionerna har yttranden inhämtats från byggnadsstyrelsen, veterinärstyrelsen och statens veterinärmedicinska anstalt.

Byggnadsstyrelsen har i sitt yttrande, dagtecknat den 8 mars 1955, bekräftat de i motionerna lämnade uppgifterna rörande tidigare utredningar. Styrelsen har vidare fäst uppmärksamheten på att — även om nya arbetsuppgifter för anstalten icke hade tillkommit — det år 1946 upprättade tillbyggnadsförslaget liksom beräkningar av medelsbehovet numera torde få göras till föremål för överarbetning. Därest Kungl. Maj:t finner så böra ske, har styrelsen förklarat sig beredd att verkställa ny utredning och bestrida kostnaderna härför av till styrelsens förfogande ställda utredningsmedel.

Veterinärstyrelsen har i sitt den 28 mars 1955 dagtecknade yttrande dels livligt förordat att en utredning rörande vidgade möjligheter till virologisk forskning och virologiska undersökningar på veterinärmedicinens område kommer till stånd, dels understrukit vikten av att denna utredning göres allsidig och förutsättningslös så att därvid kan beaktas de olika intressen och förhållanden, som av styrelsen antytts i yttrandet. Härom har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Den fråga motionärerna fört fram, åstadkommande av möjligheter till intensifierad forskning och undersökningar över husdjurens virussjukdomar, torde avse ett av de angelägnaste behoven inom veterinärmedicinens område. Det rör sig här ingalunda om något av övervägande vetenskapligt intresse utan, såsom den i motionerna lämnade redogörelsen utvisar, om en önskan att komma till rätta med virussjukdomar, som åsamkar djurägarna och det svenska nationalhushållet mycket stora årliga förluster. Styrelsen har sedan länge haft uppmärksamheten riktad på dessa förhållanden och icke underlåtit att i olika sammanhang stödja kraven på vidgade möjligheter till virologisk forskning inom veterinärmedicinens område. I likhet med motionärerna har styrelsen därvid funnit frågan till en början kräva en ingående utredning. Styrelsen nöjer sig med att härom hänvisa till sina skrivelser till Kungl. Maj:t dels den 3 juni 1953 angående utredning rörande förutsättningarna för tillverkning inom riket av mul- och klövsjukevaccin m. m., dels den 11 maj samma år angående anvisande av medel för utförande av fältundersökningar rörande smittsam blodbrist hos häst.

För styrelsen står det klart, att veterinärmedicinska anstalten är i trängande behov av tillgång till vidgade och förbättrade resurser för nu berörda ändamål. Det synes emellertid styrelsen icke vara riktigt att begränsa problemet till en angelägenhet enbart för denna anstalt. Forskning inom veterinärmedicinens olika grenar skall bedrivas även vid veterinärhögskolan; att så kan ske är minst lika viktigt som bedrivandet av dylik forskning för anstaltens del. Nu förhåller det sig emellertid så, att ej heller högskolan förfogar över annat än obetydliga möjligheter till forskning på virologiens område. Med hänsyn till att en fullgod utrustning för virologisk forskning på veterinärmedicinens område drar stora kostnader, synes det knappast kunna ifrågasättas att förse anstalten och högskolan med var sin dylik utrustning. Därför torde möjligheten till en samordning härvidlag böra undersökas. Styrelsen vill i detta sammanhang erinra att, såsom för övrigt motionärerna själva omnämnt, en dylik samordning redan visat sig möjlig på humanmedicinens område. Vidare understryker styrelsen angelägenheten av att samtidigt till fortsatt undersökning upptages frågan om inhemsk tillverkning av mul- och klövsjukevaccin. I sin förutnämnda skrivelse den 3 juni 1953 framhöll styrelsen som sin uppfattning, att övervägande skäl talade för att sådan tillverkning borde igångsättas. Denna uppfattning har, såvitt styrelsen har sig bekant, i däröver avgivna yttranden biträtts av såväl veterinärmedicinska institutioner som jordbruksorganisationer.

I sitt yttrande den 8 mars 1955 har *statens veterinärmedicinska anstalt* tillstyrkt bifall till förevarande motioner och därvid anfört bl. a. följande.

Såsom i motionerna anförts förekommer hos husdjuren inom landet åtskilliga mycket förlustbringande virussjukdomar, vilka är otillräckligt utforskade och därför än så länge icke kan rationellt bekämpas och förebyggas. De årliga förluster, som föranledes genom de i motionerna angivna virussjukdomarna, har beräknats till lägst 85 miljoner kronor, ett belopp av en sådan storleksordning, att det synes anstalten vara högst angeläget, att ett rationellt utforskande och bekämpande av ifrågavarande sjukdomar snarast bör igångsättas. För virologisk verksamhet på det veterinärmedicinska området har visserligen redan år 1949 inrättats ett särskilt laboratorium, förlagt under anstaltens bakteriologiska avdelning, men i avsaknad av tillräckliga och ändamålsenliga lokaler samt erforderlig utrustning har laboratoriet hittills endast kunnat bearbeta vissa mycket begränsade problemställ-

ningar exempelvis rörande svininfluensan. Däremot har en mer omfattande och ingående forskning rörande olika virussjukdomar, oaktat deras synnerligen stora aktualitet, tills vidare måst ställas på framtiden. För närvarande finnes inom landet icke något veterinärmedicinskt laboratorium, som har möjligheter att bedriva en modern och rationell diagnostik och forskning rörande virussjukdomar. Vad som nu främst erfordras är en närmare utredning avseende den tillbyggnad och utrustning, som är nödvändig för att anstalten skall kunna fullgöra sina instruktionsenliga uppgifter beträffande sådana förlustbringande husdjurssjukdomar, som förorsakats av virus. Såsom anstalten tidigare i annat sammanhang anfört bör vid denna utredning även beaktas behovet av diagnostik och forskning rörande mul- och klövsjukan samt en inhemsk tillverkning av mul- och klövsjukevaccin.

Utskottet. Såsom framgår av det föregående uppträder bland husdjuren i vårt land åtskilliga virussjukdomar, som ännu är otillräckligt utforskade och därför än så länge icke kan rationellt bekämpas och förebyggas. Dessa sjukdomar medför för de enskilda djurägarna och det svenska nationalhushållet mycket stora ekonomiska förluster, som i motionerna beräknats till lägst 85 miljoner kronor årligen. Med hänsyn härtill har i motionerna framhållits angelägenheten av att statens veterinärmedicinska anstalt snart beredes bättre möjligheter att upplaga en mer omfattande och ingående forskning rörande ifrågavarande sjukdomar.

Utredningen i ärendet visar, att i samband med tillkomsten av anstaltens nya institution år 1944 en nybyggnad för virologiska undersökningar på grund av besparingsåtgärder uteslöts ur den ursprungliga byggnadsplanen. Därefter har anstalten i sina anslagsäskanden för budgetåren 1947/48—1955/56 hemställt om erforderlig medelsanvisning för en dylik nybyggnad, varvid anstaltsstyrelsen kunnat åberopa av byggnadsstyrelsen den 5 december 1946 verkställda kostnadsberäkningar, uppgående till 580 000 kronor. Med hänsyn till den följande allmänna prisstegringen har dessa kostnader emellertid stigit och beräknades år 1952 till åtminstone 930 000 kronor. Vidare framgår av utredningen, att ett särskilt laboratorium för virologisk verksamhet inrättats år 1949 under anstaltens bakteriologiska avdelning. På grund av att tillräckliga och ändamålsenliga lokaler samt erforderlig utrustning saknats, har laboratoriet dock hittills endast kunnat bearbeta vissa mycket begränsade problemställningar.

Vad sålunda anförts ger enligt utskottets mening vid handen, att åtgärder snart behöver vidtagas för att tillgodose det trängande behovet av lokaler och utrustning för virologisk forskning och virologiska undersökningar. En lösning av denna fråga förutsätter emellertid att — särskilt med beaktande av utvecklingen på det vetenskapliga området under de senaste åren — en förnyad utredning verkställs rörande lokalernas lämpligaste disponering och inredning samt beträffande den erforderliga vetenskapliga utrustningen. På grund härav och med hänsyn till kostnadsutvecklingen behöver vidare de av byggnadsstyrelsen företagna beräkningarna av medelsbehovet göras till föremål för överarbetning. Utskottet biträder fördenskull den i motionerna gjorda hemställan om utredning i äm-

net. Beträffande den närmare utformningen av utredningen torde det enligt utskottet få ankomma på Kungl. Maj:t att — med beaktande av de olika synpunkter, som härvidlag anförts i motionerna och remissyttrandena — meddela erforderliga bestämmelser.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 189 och II: 452, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville dels låta företaga en skyndsam utredning rörande behovet av lokaler och vetenskaplig utrustning för virologiska undersökningar vid statens veterinärmedicinska anstalt, dels ock förelägga riksdagen det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 26 oktober 1955

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Lage Svedberg, Nord, Bertil Andersson, Sundberg*, Hansson, Eskilsson, Mossberger, William Ohlsson* och Sigfrid Larsson; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö, Johnsson i Kastanjegården*, Jacobson i Vilhelmina, Andersson i Hyssna, Hæggbloom, Anthy och Jonsson i Strömsund, fru Eriksson i Hallstahammar, herrar Svensson i Vå och Johansson i Öckerö.

* Ej närvarande vid justeringen.